

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Marina Caduc în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui:

*Țeberneac Anatolie Xxxxx, născut la
xx.xx.xxxx, originar și locuitor Xxxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.07.2018 - 14.08.2018;

Instanța de apel: 26.09.2018 - 24.10.2018;

Instanța de recurs: 11.01.2019 - 06.02.2019;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 14 august 2018, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Țeberneac Anatolie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de 4 (patru) ani 8 (opt) luni închisoare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 (patru) ani.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată inculpatului, pe o perioadă de probă de 4 (patru) ani.

A fost admisă în parte acțiunea civilă înaintată cu încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate, Gojan Ion, a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei și cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 5 000 lei.

În rest acțiunea civilă a fost respinsă.

A fost respinsă ca neîntemeiată cerința procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în mărime de 4217,68 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, la 20 noiembrie 2017, în jurul orei 18.40, Țeberneac Anatolie, conducând automobilul personal de model „Mercedes Vito” 108D cu n/î XXX xxx, pe traseul central a or. Briceni, str. D. Cantemir, în direcția vama Rosoșeni, pe banda din dreapta, a încălcat Regulamentul Circulației Rutiere a RM și anume, p.45(l) „d,e” - conducătorul trebuie să conducă

vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori, condițiile rutiere, situația rutieră”, alin. (2) - în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, p. 47 lit. „a” - conducătorul de vehicul trebuie să se deplaseze în limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice în localități - 50 km/h, deplasându-se cu o viteză excesivă, a tamponat pietonul Gojan Veaceslav Xxxxx a.n xx.xx.xxxx domiciliat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, în rezultatul căruia pietonul, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 248 din 28.11.2017 a primit leziuni corporale sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, exprimată prin echimoză și edem a regiunii frontale pe dreapta, excoriații la față, hemoragie subrahnoidală în ventricolii cerebrali și trunchiul cerebral, produse prin acțiunea traumatică a unui corp dur contondent, posibil la 20.10.2017 în accident rutier, care se califică ca vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață și se găsesc în legătură cauzală directă cu decesul.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. *procurorul*, care a solicitat casarea acesteia parțial cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care a fi excluse dispozițiile art. 90 Cod penal aplicate în privința inculpatului. De asemenea, a încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare în mărime de 4217,68 lei și a admite integral acțiunea civilă înaintată de către succesorul victimei.

În opinia apelantului suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune, nu-și va atinge scopul de restabilire a echității sociale prin crearea unui echilibru dintre valorile sociale atentate și restricțiile impuse de lege, cu atât mai mult, că la faza urmăririi penale el nu și-a recunoscut vinovăția, nerecuperând până în prezent prejudiciul cauzat, ceea ce denotă atitudinea față de fapta comisă și urmările prejudiciabile survenite.

3.2. *succesorii părții vătămate: tatăl - Gojan Ion și fratele - Gojan Fiodor*, care au solicitat casarea sentinței atât în latura pedepsei penale ce urmează a fi înăsprită, cu executarea ei reală, precum și admiterea acțiunii civile în quantumul solicitat ținând cont de gravitatea faptei comise, urmările survenite și refuzul inculpatului de a achita integral daunele cauzate.

3.3. *avocatul Caduc Marina în numele inculpatului*, care a solicitat atenuarea pedepsei penale stabilită acestuia, ținând cont de forma vinovăției manifestată prin imprudență, la fel ca și cumulul circumstanțelor atenuante cum ar fi: vârsta tânără, recunoașterea vinovăției și căința sinceră, caracteristica pozitivă de la locul de trai, lipsa antecedentelor penale, aflarea la întreținere a unui copil minor, în lipsa unui pericol real pentru societate, recuperând parțial paguba materială suportată în sumă de 20 000 lei ce se confirm prin bonul de plată anexat la cererea de apel.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, apelul avocatului declarat în numele inculpatului a fost respins ca nefondat.

S-au admis apelurile procurorului și succesorilor părții vătămate, cu casarea sentinței în latura pedepsei penale și acțiunii civile, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia:

Țeberneac Anatolie s-a considerat condamnat în temeiul art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită, prin coroborare cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe termen de 4 (patru) ani.

În temeiul art. 90¹ alin. (1) Cod penal, s-a dispus suspendarea parțială a executării pedepsei închisorii, urmând ca Țeberneac Anatolie să execute real pedeapsa cu închisoare o perioadă de 2 (doi) ani, după care, 2 (doi) ani cu suspendare condiționată pentru o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani.

S-a admis acțiunea civilă inițiată în procesul penal de către succesorul părții vătămate Gojan Fiodor și s-a dispus încasarea în beneficiul ultimului de la Țeberneac Anatolie paguba morală în mărime de 100 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 5 000 lei.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. Constatând ca fiind dovedită fapta imputată lui Țeberneac Anatolie, Colegiul, deliberând asupra pedepsei penale, a reținut lipsa unei motivări plauzibile a temeiurilor de fapt ce ar determina aplicabilitatea cazului din speță a dispozițiilor art. 90 Cod penal, recunoașterea vinovăției cu judecarea cauzei într-o procedură simplificată și căința sinceră, constituind împrejurări în temeiul cărora inculpatul a beneficiat deja de reducerea limitelor de pedeapsă, ce nu mai pot fi apreciate drept circumstanțe atenuante a cauzei, care ar determina suspendarea executării pedepsei închisorii, or în caz contrar acestora li se va da o apreciere dublă.

Colegiul a menționat că în cazul infracțiunilor săvârșite din imprudență, aprecierea conduitei persoanei vinovate depinde de atitudinea sa față de fapta comisă, față de victimă, față de partea vătămată ori de succesorii lor legali, de compasiunea ce o manifestă în privința ultimilor, căroră, deși neintenționat, însă li s-au produs daune materiale și în special, morale, care, după caz, nu mai pot fi recuperate.

Deliberând asupra categoriei și termenului pedepsei penale ce urmează a fi stabilite inculpatului, Colegiul a ținut cont în deplină măsură, de dispozițiile art. 61 Cod penal ce dezvăluie scopul pedepsei penale, cum ar fi: restabilirea echității sociale prin crearea la succesorul părții vătămate a încrederii, că drepturile și garanțiile ocrotite de legea penală, i-au fost respectate și asigurate într-un proces penal contradictoriu, sub aspectul protecției acordate de către organele statale, ce au dispus condamnarea făptuitorului pentru acțiunile ilegale cu acordarea satisfacției morale de la faptul, că acțiunile ilicite a făptuitorului nu au fost tolerate într-o societate democratică, numindu-i inculpatului o pedeapsă proporțională în raport cu gravitatea

faptei comise și urmările survenite, urmărind în acest sens educarea lui și prevenirea continuării activității criminale.

Totodată instanța de apel s-a condus și de dispozițiile art. 75 Cod penal, ce reglementează criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, care în speță rezultă din gravitatea faptei comise ce în sensul art. 16 alin. (4) Cod penal, chiar dacă rezultă din imprudență, face parte din categoria infracțiunilor grave ce atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, garantate de art. 2 CEDO și Constituția RM.

La fel s-a menționat și comportamentul manifestat de inculpat la faza urmăririi penale, care inițial nu și-a recunoscut vinovăția, nerecuperând integral dauna cauzată prin infracțiune, iar ca urmare ne acordându-i satisfacție morală succesoriului victimei, împrejurări ce prin sine determină efectul preventiv serios al pedepsei închisorii ce a fost stabilită, constituind o garanție de restabilire a echității sociale și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția RM și alte legi, sunt apărate, violarea lor fiind contracarată și pedepsită.

Astfel, Colegiul a constatat că, pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 4 ani 8 luni, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani stabilită de instanța de fond, se încadrează în limitele sancțiunii normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, însă concluzia instanței de fond de a nu pune în executare pedeapsa stabilită, este una pripită și neargumentată, neținându-se cont de gravitatea infracțiunii comise și consecințele survenite, fapt pentru care prin admiterea apelului părții acuzării și respingerii celui formulat de apărare, a dispus înlăturarea pedepsei penale, prin excluderea dispozițiilor art. 90 Cod penal.

De asemenea, Colegiul ținând cont de faptul că inculpatul este la prima abatere de lege, este căsătorit și are la întreținere un copil minor, se caracterizează pozitiv de către autoritatea locală, se ocupă cu munci sezoniere în vederea întreținerii membrilor familiei sale, a ajuns la concluzia că nu este rațional ca inculpatul să execute întreaga pedeapsă stabilită cu închisoare în penitenciar, urmând a i se suspenda parțial executarea pedepsei aplicate, astfel încât să se dispună executarea primei părți a pedepsei în penitenciar, iar cea de-a doua cu suspendare condiționată pe o perioadă de probațiune conform art. 90¹ alin. (1) Cod penal de 2 ani, astfel încât să se asigure nu doar caracterul retributiv al pedepsei penale ci și recuperarea prejudiciului material solicitat de succesoriul victimei.

În opinia Colegiului, prin stabilirea acestei forme de pedeapsă va fi asigurat scopul legii penale cât și principiul umanismului prin care se stipulează că legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului.

Referindu-se la cerințele de ordin civil formulate pe caz, Colegiul a dispus admiterea acțiunii civile inițiate în procesul penal de către succesoriul victimei Gojan Fiodor, dispunându-se încasarea în beneficiul lui de la Țeberneac Anatolie a pagubei

morale în mărime de 100 000 lei și cheltuieli de judecată în mărime de 5 000 lei, el fiind recunoscut la faza urmăririi penale în calitate de succesori legal al defunctului.

Cuquantumul despăgubirilor de ordin moral supus încasării, a fost evaluat în raport cu suferințele psihice suportate de succesori legal al părții vătămate Gojan Fiodor, fiind apreciată, suma solicitată de 100 000 lei, drept una proporțională stării stresante la care el a fost supus și suferințelor psihice suportate ca urmare a pierderii rudei apropiate, și anume a fratelui.

Cât privește cheltuielile suportate pentru asistența juridică, Colegiul a considerat posibil de a le încasa în mărimea solicitată, luând în considerație activitatea desfășurată de către avocatul Bandalac Efimia în prezenta cauză penală și anume: pregătirea documentelor necesare pentru inițierea acțiunii civile în procesul penal, precum și participarea la toate ședințele de judecată, unde a reprezentat interesele succesorului legal al părții vătămate.

În ce privește solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor medico-legale și auto-tehnice, Colegiul a considerat că aceasta corect a fost respinsă de către instanța de fond, reieșind din obligația statului în sensul art. 6 CEDO, prin intermediul agenților din cadrul OUP de a dovedi potrivit art. 24 și 56 Cod de procedură penală vinovăția persoanei atrasă la răspunderea penală, având conform art. 96-97 Cod de procedură penală sarcina probațiunii, atâta timp, cât legea penală îi garantează acuzatului dreptul la „prezumția nevinovăției”, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală, liberându-l de obligația de a-și demonstra nevinovăția.

Pentru o motivare suplimentară în acest sens, Colegiul a reținut dispoziția art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală potrivit căreia, expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală, sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei (...), de către OUP, procuror (...), la caz fiind cea medico-legală și auto-tehnică ca obligatorii în sensul art. 143 alin. (1) pct. 2) și pct. 6) Cod de procedură penală, pentru că rezultatele lor au influențat încadrarea juridică a faptei, sarcina probațiunii revenindu-i părții acuzării.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul a menționat că costul pentru efectuarea expertizei nu se include în cheltuielile judiciare din categoria celor stipulate la alin. (2) art. 227 Cod de procedură penală la care face referire apelantul, inclusiv ce urmează a fi achitate experților pentru serviciile efectuate, care potrivit alin. (3) aceleași norme, se plătesc din sumele alocate de stat, în modul prevăzut de legea procesual penală după cum se menționează în conținutul art. 228 Cod de procedură penală, ele urmând a fi suportate în sensul alin. (1) art. 229 Cod de procedură penală de către inculpat sau trecute în contul statului, soluționarea respectivei chestiuni fiind lăsată potrivit alin. (2) la discreția instanței de judecată, ce va purcede la încasarea lor prin aplicarea dispozițiilor art. 385 alin. (1) pct. 14) și art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul, că rapoartele de expertiză medico-legală și auto-tehnic au fost utilizat în sensul art. 93 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală în calitate de probe în vederea condamnării lui Țeberneac Anatolie, Colegiul a considerat solicitarea procurorului una nefondată.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, recurs ordinar în numele inculpatului declară avocatul Caduc Marina, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul consideră că instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia că nu există temeiuri de aplicare în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, or conform cazierului contravențional acesta nu are încălcări contravenționale din domeniul circulației rutiere, nu are antecedente penale, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune din imprudență, are un copil minor la întreținere.

Mai menționează recurentul că inculpatul a fost de acord cu soluția instanței de fond privind încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate a sumei de 50 000 lei în calitate de prejudiciu moral și 5 000 lei în calitate de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică și a expediat prin intermediul oficiului poștal succesorului părții vătămate suma de 20 000 lei.

5.1. Pe marginea recursului declarat, referințe depun procurorul și succesorii părții vătămate, care solicită respingerea acestuia ca vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale, or instanța de apel și-a argumentat suficient soluția atât în partea stabilirii pedepsei inculpatului cât și în latura civilă.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Avocatul invocă ca temei de recurs dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, indicând că *instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul constată, că autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite, invocând doar dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului și quantumul prejudiciului moral încasat de către instanța de apel din contul inculpatului în beneficiul succesorului părții

vătămate, din care motiv va fi supusă verificării hotărârea judecătorească contestată doar sub aspectul laturii civile și stabilirii pedepsei.

Colegiul consideră că temeiuri pentru recurs invocate nu persistă în cauza dată, deoarece la stabilirea pedepsei inculpatului s-a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatului, de circumstanțele atenuante și agravante stabilite, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia, astfel fiind respectate dispozițiile art. 61, 75-78, 90¹ Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, stabilindu-i-se o pedeapsă echitabilă pentru fapta comisă.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul, or conform alin. (1) art. 75 Cod penal *persoanei recunoscută vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod.*

Colegiul menționează că prevederile legale în această privință au fost respectate, iar criticile formulate de recurent în recurs au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, care le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1., soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, or materialul probator al cauzei penal dovedește incontestabil legalitatea temeiurilor de fapt și de drept care au dus la pronunțarea hotărârii recurate.

Cu referire la prejudiciul moral încasat în beneficiul succesoriului părții vătămate, instanța de recurs reține că legiuitorul a acordat prerogative instanței de judecată de a aprecia și determina cuantumul prejudiciului moral ce urmează a fi încasat, or art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, expres prevede că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacere persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori, pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daunele morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În speță, Colegiul consideră că instanța de apel just a concluzionat asupra necesității admiterii în întregime a acțiunii civile înaintate de către succesorul legal al părții vătămate, quantumul despăgubirilor de ordin moral fiind evaluat în raport cu suferințele psihice suportate de ultimul, suma de 100 000 lei fiind apreciată drept una proporțională stării stresante la care el a fost supus și suferințelor psihice suportate ca urmare a pierderii fratelui.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt bine motivate iar criticile recurentului nu constituie temeuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel. Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temeii legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Marina Caduc în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui Țeberneac Anatolie, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 06 martie 2019.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun